

Η οικολογική οικοδομή

Χτίζοντας βιοκλιματικά σπίτια, εξοικονομούμε ενέργεια και προστατεύουμε το περιβάλλον μας

από τον Ηλία Μεσοίνα, Αρχιτέκτονα-Μηχανικό

Η οικοδομή στην Αίγινα αλλάζει. Αφενός η αυξανόμενη οικολογική συνείδηση των ιδιοκτητών και αφιέρτου δεσμεύσεις όπως το πρωτόκολλο του Κιότο και η Κοινωνική Οδηγία που μπαίνει σε εφαρμογή το 2006, έχουν ως αποτέλεσμα να επηρεάσουν την οικοδομή και τον τρόπο που χτίζουμε και στην Αίγινα. Με αφορμή την εκδήλωση για την Οικολογική Δόμηση που οργανώνει ο Σύλλογος Ενεργών Πολιτών Αίγινας για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος στις 4 Ιουνίου στον Πύργο στην Μάρκελλου, τα Νέα Του Σαρωνικού δημοσιεύει σήμερα το πρώτο μέρος ενός μεγάλου αφιέρωματος για την οικολογική δόμηση. Ο αρχιτέκτονας Ηλίας Μεσοίνας, λάτρης της οικολογικής ζωής, με έρευνα στην βιοκλιματική αρχιτεκτονική στο εξωτερικό, στο αφιέρωμα αυτό, μας ξεναγεί σε ένα ελπιδοφόρο μέλλον το οποίο οικοδομείται στην Αίγινα σήμερα.

Οικολογικά αυτοκίνητα. Οικολογικά καθαριστικά και καλλυντικά. Οικολογικές πάνες. Βιολογικά τρόφιμα. Ο τρόπος που ζούμε και καταναλώνουμε αλλάζει. Η οικοδομή, που απορροφάει περίπου το ένα έβδομο των παγκόσμιων πόρων, καταναλώνει το 40% της παγκόσμιας ενέργειας και το 16% των παγκόσμιων αποθεμάτων νερού, παράγει το 70% των οξειδίων του θείου και το 50% του διοξειδίου του άνθρακα, πώς ανταποκρίνεται στις νέες προκλήσεις;

Περισσότερες από 700 άδειες οικοδομής δηλώθηκαν στο ΙΚΑ της Αίγινας τα έτη 2001-2004. Από αυτές το 85% αφορούσαν νέες κατοικίες. Καθώς στην πλειοψηφία τους τα κτίρια αυτά φαίνεται να κατασκευάζονται με κύριο γνώμονα το κόστος, στις περισσότερες περιπτώσεις δεν λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές συνθήκες (κλίμα, προσανατολισμό, τοπογραφία εδάφους), τη σοφία της λαϊκής τοπικής αρχιτεκτονικής παράδοσης (προσανατολισμοί, υλικά, σχέση με το περιβάλλον) και σωστή εφαρμογή στη θερμομόνωση, μείωση θερμογέφυρας, σχέση ηλιασμού και θερμομόζας, κλπ. Με αποτέλεσμα, η άμεση οικονομία στο στάδιο της οικοδομής, να μεταφράζεται σε υψηλό κόστος για θέρμανση, ψύξη και φωτισμό που τελικά το πληρώνουν οι ιδιοκτήτες, το νοιά και ο τόπος. Σύμφωνα με το ρεπορτάζ του Στέλιου Βροδέλη που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Ταχυδρόμος (τεύχος 265, 26/3/05) υπάρχουν πολλές παρεξηγήσεις γύρω από το θέμα της οικολογικής δόμησης, κυρίως εξαιτίας της άγνοιας και παραπληροφόρησης. Όπως λέει χαρακτηριστικά στο ρεπορτάζ ένας από τους μελλοντικούς ιδιοκτήτες των βιοκλιματικών σπιτιών του παραθεριστικού οικισμού που ετοιμάζει ο ΟΤΕ στην Κρήτη: «Όταν στην αρχή είπαμε ότι θα μείνουμε σε βιοκλιματικό σπίτι, οι γνωστοί μας μας κοίταξαν λίγο περίεργα. Μάλλον και εμείς έτσι είχαμε αντιδράσει όταν ακούσαμε τον όρο για πρώτη φορά. Τώρα όμως που κατάλαβαν ότι μιλάμε για σπίτια φτιαγμένα όπως των παπουδών μας, μέσα στα οποία ζώντας δεν θα πληρώνουμε πολλά σε πετρέλαιο και ρεύμα, θέλουν να μας μιληθούν και άλλοι».

του Περιβάλλοντος. Η Βάσω είναι λάτρης της Αίγινας, γι αυτό και διάλεξε να χτίσει το βιοκλιματικό σπίτι της στην Περιβάλα. «Όλοι έχουμε ακούσει λίγο πολύ για κτίρια που εξοικονομούν ή παράγουν ενέργεια, αλλά λίγοι είναι αυτοί που τα έχουν επισκεφτεί και έχουν μιλήσει με τους ιδιοκτήτες τους», μας λέει η Βάσω. «Στην ταϊνία παρουσιάζουμε παραδείγματα επιτυχημένων εφαρμογών βιοκλιματικών κατοικιών, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, πολύ διαφορετικών μεταξύ τους, που σχεδιάστηκαν με βάση την τροχιά του ήλιου και το μικροκλίμα της περιοχής. Ελπίζουμε ότι η ταϊνία θα βοηθήσει το ευρύτερο κοινό να πάρει ιδέες για το δικό του χώρο, μερικές εντελώς μοντέρνες ενώ άλλες αξιοποιούν παραδοσιακές γνώσεις και να αντιληφθεί ότι ακόμα και μέσα από τον σχεδιασμό και τη λειτουργία του σπιτιού μας μπορούμε να αυξηστούμε στη μείωση των αερίων

θερμοκηπίου εξοικονομώντας ενέργεια, ώστε να αντιμετωπίσουμε τις κλιματικές αλλαγές στον πλανήτη».

Η σχέση μας με το περιβάλλον και τα ακραία καιρικά φαινόμενα που συμβαίνουν γύρω μας, σιγά σιγά μας αγγίζουν όλους. Το Πρωτόκολλο του Κιότο που μπήκε σε εφαρμογή τον Φεβρουάριο 2005 και στη χώρα μας, σηματοδοτεί για μία συγκεκριμένη πορεία που καλούμαστε να ακολουθήσουμε, θέλουμε δε θέλουμε, την επόμενη εποχία. Στόχος είναι η σταθεροποίηση της ποσότητας των

αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα, ώστε να προληφθούν επικίνδυνες επιπτώσεις στο κλίμα. Η οικοδομή, ως μείζον παράγοντας στην αυξανόμενη ζήτηση για ενέργεια, καλείται να συμβάλει και αυτή στη μείωσή τους. Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή οδηγία 2002/91/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων ψηφίστηκε στις 16/12/2002 και τίθεται σε ισχύ στη χώρα μας την 4/1/2006. Σύμφωνα με την οδηγία αυτή τα κτίρια άνω των 1.000 τ.μ. πρέπει να έχουν πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης, που θα αφορά μεταξύ άλλων στα θεσμικά χαρακτηριστικά του κτιρίου (κελυφός και εσωτερικά χωρίσματα, κ.λ.π.), τη θέρμανση και τροφοδοσία θερμού νερού, την εγκατάσταση κλιματισμού, τη θέση και προσανατολισμό, τις εξωτερικές κλιματολογικές συνθήκες, τα παθητικά ηλιακά συστήματα, την ηλιακή προστασία, τον φυσικό αερισμό και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Στόχος της οδηγίας η εξοικονόμηση ενέργειας και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ).

Στην Αίγινα διαδραματίζεται μία σιωπηλή «επανάσταση» στον τομέα της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής. Από τις αρχές της δεκαετίας του '80 μέχρι σήμερα, όλο και περισσότερα βιοκλιματικά ή οικολογικά σπίτια χτίζονται στο νησί, το κάθε ένα ανάλογα με τις απαιτήσεις και τις οικονομικές δυνατότητες του ιδιοκτήτη. Η «σοφία των παπουδών» που «κούφωσαν το πατζούρι για να προφυλαχτούν από τον βοριά», είναι ένας από τους τρόπους που πολλοί αντιλαμβάνονται την οικολογική δόμηση. Πράγματι η σοφία, η εμπειρία και οι γνώσεις του οικολογικού

Από τις αρχές της δεκαετίας του '80 μέχρι σήμερα, όλο και περισσότερα βιοκλιματικά ή οικολογικά σπίτια χτίζονται στο νησί, το κάθε ένα ανάλογα με τις απαιτήσεις και τις οικονομικές δυνατότητες του ιδιοκτήτη